ABEŕI-EGUNA

Iraragafila eguan lez ospatu zan Igazi zan igandian Abeŕi-Eguna.

Landako jauparik ez geban ixan. Ez ozterik ixango ez zalako, eguraldijak lagundu ez-ebalako baño. Eurija jausten zan, ba, ta gogotsu jausi be. Beraz, landan egileko iragaŕi zan jaupen, Begoña'ko Miren Deunaren eŕixadonan egin zan.

* * *

San Mames'ko kirol-landan egileko iragaŕi zan jaupen Begoña'n ospatuko zanik, gitxi batzuk baño ez eben lekin. Alan be, baña, eurija bide zala ospatu ez zan jaupearen bila ebilan ozkia, berlala hiderato zan, eta Begoña'rantz egiten asi.

* * *

Eta batzuk batetik eta beste batzuk bestetik, aneika notin igitu ziran, aneika notin Begoña'ratu be.

Eta Begoña'n, San Mames'ko kirol-landan egileko ixan zan jaupa ebestuba, amabijak-inguruban asi zan.

Begoña'ko eŕixadona edeŕa da, ta bai aundija be. Eta dan aundija dala be, bete-bete egin zan.

"Angelis"-jaupen abestu zan, eta esua abestari zala abestu be. Eŕilak edeŕto abestuten dau abestu be. Batez be, baña, eŕi-jayak ospatuten diranetan, Jaupa-bilaŕletan eresi berezijak antzunago euskuzan txauneskiñak: "Aguŕ, jaunak", "Itxasua lañoz dago" ta abaŕ.

Euzko-Abendearen Ereserkija be antzun geban. Ereserki au, berau dan samura, urtzikoya ta aberkoya dauko. entzunago ta entzungaŕijago egiten yaku.

Eleiz-jai edeŕ au Begoña'n ospatu-ben zan aŕtian, Bilbao'ko Artzta'n eresparzak bere egitaraba beletan ekin eutsan.

Eresi-egilaŕau a be, Abeŕi-Eguna'ri yaokan erakua ixan zan: euskeldun euzkelduna.

* * *

Euparauko jayak, iragaŕila egoxanik geyenak, eguraldi txaŕak galdu baxan: itxas-gixonen opazko kirol-jaya ta beste batzuk.

* * *

Txifinguzlaŕijen lasterketea ospatu zan ofaliño. Euzko-txifinguzlaŕijen-taz ez dago eragozpenik egon be. Onelk. diran azaŕijak diralako, eragozpen gustijak betuten dabez eta euren gofik ibili.

Igazi dan igandian egin ixan ebena be orixe ixan zan: eguraldi txaŕ eta gusti be, iragaŕila eguan lez egin biaŕ ebena egin.

Lasterketara urten ziran gustijak irakutsi ixan eben euren trebetasu-

VI Abeŕi-Eguna andiro ospatu zan

(Lenengo ofialdetik datoŕ.)

"Euzkal Eŕiko abestijak", Euzkalefia", Franco'renak, "El Caserio", preludio, Guridi'rena, eta "Espatadantza" ta "Txorta eŕukara", Santiago eta Gaintza irakasleenak.

Azkenengoz bi onelk. lenengo aldiz joak ixan ziran, eta egileak Euzko Abesbatza' gentzat berenberengiz idatziak eta eskoñiak diŕa.

"AMAYA"

Afatsaldeko iru ta laurenetan eta sei ta erdietan ixan ziran igandez "Amaya" Guridi'ren eresantzezki edeŕaren antzezkizun biak. Antzezlaŕiak baten baño bestean zoñetan obeto jardun eben, ezin esan guk.

Azkenengoa, iñaŕiz edo radioz edaŕa zan, eta antzezmotiñen eta ekitaldien azalpenak euskeraz eta erderaz egin zituen.

Atzo bere, laugaŕenez antzezlu eben "Amaya" gure ertilaŕi yayo eta nekatu ezinak.

Bai eŕiak ondo erantzun be. Txartelik aŕkituterik ez zan eŕez, afanotan.

GABAZ

Afatsalde eta gau lenean. Batzokietan Joan etoŕi, alaitasuna eta joan etoŕi ugaŕi ebilen.

Abestlak eta bertsoak ere ugaŕi ixan ziran.

GUDA-OŃETAN

Euzko-gudariak, be, egozan lekuetan egoralia. VI'gaŕen Abeŕi Eguna, ospe eta gora aundij jaitu eban Gudr-ońetaik balmena elduta gudaŕi asko ikusi genduzan uri onetan.

Guda ońetan egon beaŕa ebenak be, eguaŕi berea emon eutsen.

ERIETAN

Uritxo eta baseŕietan be, egundokoa izan ixan joan dan igandea. Eleizkizunak lenengo, kirolak ońen eta dantzaletak ondoren, eŕi txikiketen be abertzaleak egoki ospatu eben Abeŕi-Eguna.

AZKENA

Eguraldi txaŕaz egiteko geldi zirana jaitsen batzuk, egia; baña osterantzean go gozagaŕia VI Abeŕi-Eguna.

Aufera, Jaungoiko ta Lagi-Zaŕa aldeaŕ na. Gurendaŕi, baña, bat bakaŕik urten zan: Llanos'taŕ Alberda, Arana-Goiŕi bosalako gudaŕiia.

* * *

"Amaya" esantzerki ospelsuba be. Esantzerki au ospegaŕija da ixan be. Eta bera antzetuteko antzeztokiratuten diran eftilaŕijak, baŕiz txalogaŕijak.

Abeŕi-Eguna bide dala antzeztokiratu ixan diranetan be, jamaikatxu txalo edeŕ entzun ixan dabe! Baña bai areik irabazi be.

Antzezlaŕi trebe ofein ixenik ez dogu aŕatuko. Ez aŕatutia irabazi ez dabelako, bat afatu-ezkero gustijak afatu biaŕa ixango litzakelako baño.

Bat bakaŕik baŕik, gustijak diraba, aipagaŕi. Eta gustijen ixenak, toki txiki onetan afauteko ixen asko diraba. "Amaya,"ren sendija, sendi aundija da, ba.

¡Axe gozeko eurija ixan ez ba' llitz...!—itun-miñunka notiñak esaten eben.

A gozeko eurija, abeŕi-negaŕa baño ez zan ixan baŕiz. Eŕi jai alayak ospatuteko baño ifunago aurkitzen da, ba, gauf. Euzko-Aberija. Bere lou semietatik iru, gustijok dakigun lez, arerijoŕik pufukatubenen menpe ikusten dau. Beraz, lau semetatik iru arerijuen menpe daukazan Ama'k, nal ta nal'ez, negaŕ egin biaŕ. Baña ixaron. Ama naigabetubaren negaŕ-malkuak legoftuteko eguna be etoŕiko da. Euzko-Ama minduban iru semiak arerijuen menpetik azkatuko doguzan eguna, lastef ixango da. ¡Egun oŕi ixango dan edeŕa!, ¡egun oŕi ixango dan alaya ta pozkaŕija! Euzkadi Ama atsekabetubaren samin eta negaŕ gustijak ordubanixe amaituko diŕa. Datoŕen urteko Abeŕi-Eguna, azkatasunaren jaya ixango da. Azkatasun ofen gai ixan gadixantzat, baña, estu-aldi onetan egin biaŕ doguna bai-dakigu zer dan: abeŕtzaliak ixan, baña ¡bene-benetako abeŕtzale zintzuak...!

ITALIARAK

Ildoakak euren abeŕira

ITALIAR GUDARIBURUAK, ILIK ITALIA'RA EROAN

Paris.—Ondo dakienak esana dala ta, ongko auxe jaso dogu. Letton bajtzuako "Agda" ontzak, jotazilean eta urtaŕifean iŕurogei zefaldo kutxa eroan ei-ditu Italia'ra, beste aiñbesta itajiaŕ opizialen gorouak euren baŕu ziŕala.

Espoña'ko guda-oñetan, paxiaten aldeziŕduela ilak ixan ei-dira gudaŕi-buruok.

FRANTZE'N

Ibiltaŕi ugaŕi

Paris.—Egundoko turisteŕik geyen eldu Paris'era, eta aspaldion ez da oŕenbesteŕik ezagutu.

Paristaŕak, ordea, ugaŕi be ugaŕi. euren uritik aŕkieŕatzaraz joan diŕa. Miloe batetik gora diŕala uri onetatik joandakoak, dihoe esan Eta erbeste urietan non aŕtu erta, ostatoŕik aŕkitu eziñik ibili ei-dabeltz.

Paŕizen, beraz, iñoiko bizitasun eta joan-etoŕi gitxien ixan da jai onetan; eleiztan ez aiñbeste, ostera, eleiztan lagun ugaŕi ibili da, batez be, Notre Dame'n. Verdier kardenalak ixan bai - zan eleizkizunean.

GUDA-OTSAK

"KIRIKIÑO" SAILDIA

MENDI-SAYETSEAN.—Aspaldi danik bo-logu zoŕi txaŕa gure eŕitxo ameŕagaŕi onetan. Baña bastef guztiak baltz laños jantzi dauazana eten gabe gaiñ dabilkiun guda gordin auxe dogu. Oi, gure lufaren edeŕa! Gure basetxe zuŕ-España'k! Gure mendi galur egurkiz dirdaituak! Oi, miñaren pean zakustane agur! Izkilu ta dunbaŕotsez izatuak! Aŕerioen cio-lofatza naiun dakust; baita euzko-semien odol-potxo ugaŕi eb.

Askatasun - ikuŕipean diardue euzko-semeak, eta ez dira baŕiro etxealdeko epel tasunera biurtuko etsayen aŕkoŕeka guztiz zapaldu ta Abeŕi azala areŕios garbi lagaŕte. Soin bat egiñik guda-lefoan dagoz. Mendi ta Ibaŕak, eŕi ta basauriak onde baño obeto zaintzeko lain adore ta biotz ba dabe. Au emen aŕkitzen dan, a aruntzago; bakotxa agintaŕiak izentauriko lufatzian, "Kirikiño" saildia Kanpantzaŕ-gañean daukazu. Intxorta aspi auzuman mendi-gibelak euren zaiupean dagoz. Begi-ninietan ixilik Bergara; suie aldean gipuzkoaŕ mendiak; aŕoen Aizkoŕi. izaŕa zuŕiz estalia. Eskumaldean Udalaitz, begi bateko zoŕgin izugaŕia. Noizka zŕimiŕia, noizka edura, noizka eguraldi epela. Eta euzko-semeak beti tinko, beti begi-ene.

SASETA ITUŕI.—Gudaŕia langile ba-lozu. Izkilua ezik, atxuŕa eskuaŕ Beti zerbaiteŕi lointa. Beaŕ be baita, txabola ta gordeleku edejak egin dabez guda-oñetan. Mendi egaletako eixeño oneik aukera guztiz onduz ezbeŕ; gauza guztiak egoki ta tajuz. Sukaldea, janaria atondu ta soñeko otza uxateko lain dana; jantokia, naiko jeŕgoyean, naiz zugaŕpean, aize mendikiñan; lo-ekuak be, albaŕbeta etzokien eratuta. Aide onetako mendi sabelak uretan joŕi diŕa ta, ura pafastaka daŕioen itufi gaiñdenak alboan.

Lengoan ospatu gendun gizaldiak-gizaldi eratutako izango dan itufi baten askundea. Txaboladik ufin ez, baña etsayen agiŕi egoan eŕekafo bat. Gainbera u-mondo edeŕa ekaŕen. Afiskutik iges egiteaŕen, txaboladaŕ bertara ekaŕtaŕa otu yaken guda-talde artako naguai jator baiŕen begikoai. Otu ta egin, Berealakoxe baten burutu eben egiteko txalogaŕi oŕi. Oraiñ txaboladondoan dantzugu zoŕ-soli len ufi-ramaŕ, joyan eŕekako uraren zapafada zaratatsua; efekto-bera amiltzen da ur-jario apal suŕiz beteta. Itufi onek euzk-eburungaŕi ospetsu ixan zanaren oroya dakarsku gogora. "Saseta itufi" deriŕxo. Bere oneskundea bai ikusgaŕiia! Danok batu gintzan inguruan, edura maro-nara zan afen. Txixtu-otsak ufatu eban ixi-mea. Onesnen otoi tzak irakufi ondoren, sutonpak. Bertsolaŕiak edeŕto ekin eutson; geŕi, bakotxak zu'utada bana. Gora gudaŕi zintzo-maite oneik!

EDUŕ-LABANKIÑA.—Aurtengo ŕegua biguna izaŕ dala esan bear. Otzaren ŕia ta txingoŕa noizik beiŕ jausi da; gauaben naud-ontoŕak edufez be jantzi ziran, eta izadiko edeŕa sentitzen dauanak arnasea sentidu da mendian, ofaitiño. Eteolermena dantzaŕi. Gabaz sorgiñen baten zapi zuriz apaindu dauz ba-o-mendiak; eta eguna ufatzean, oro zuŕi, oro edeŕ, galur ta ibaŕ, Edufa da neguaren arnas ikofa, eta gure gudaŕi kementsuak edufaren otzez ilgo ete dira? Ez ez, Ez dira otzaren bildur. Edufaŕ-kiroŕ zaleak dozuz, ta sekulako tresnak eta jolaskayak aamau dabez edutzan olgetako. Eskuaŕ-otzetsuak dira ta, beiago baten eratu dautzue edufaŕi edeŕto taban dagian transankulu doiore bat. Eta or dozu mutil gazteak mendiz-ozra edufzzaŕik andi ta aldaparik urtenenen biŕa. A bai aŕin egitea, mendian bera, tresna baŕagaŕi aretan jaŕita! Eguraldi otza ixan aŕen, oneik ez eben otzik. Ez Edufa nai eguzki, gazteok beti biotz oportun, beti umore onez, beti bekoki alai. Beti be, oŕaitiño. edufa baño maltiago eguzki-ŕagi mea.

ZORI TXAŕA. — "Kirikiño" saildiak be ziñonak ixan ditu Kanpantzaŕ-eclayetan euzko-eŕoi gofia ixuŕi da. Eta odol aldintsu oŕi Abeŕi-oindian oldez emon daben gure mutil gazteak.

Lengo batean, Jaunak alan naita uŕean, zoŕi txaŕa izan gendun. Aŕerioen suaga batek alkaŕ batuta gengozan mendi ezalan estenda ela eusiun. Eta alboko luf eta gaiñafak odol gofiz txipi-tindu ziran. Erio ezalaren beaŕa! Batzuk gauŕituak izan ziran. Albait eta aŕiñen gexotegiaŕu eberan. Lengogoz eser ez zala izango uste gendun; onera ein eta lastef sendatuko zi ralakotan gengozan. Baña gure uste onak uts egin euskun. Lenen bi joan yakuzan betiko hiziŕtara: Zaraŕe ta Fresnedo; eta ro beste bi: Zamakona ta Legoŕburu. Geyan begoz beti diraunan aŕgitan mutil zintzo oneiŕ gogo gaiñiak. Saminaldiak la un gakioen sendikoai Ez negaŕaŕi emon, zegen blotz zati ziran gaŕte oneik zorionean atsegintzu bisi diŕ-a.

PASKO ALDIKOA.—Euzkaldunok beti bizi izan gara sifiismenaŕi lotuak. Eta gizaldiak zeaŕ zorion aldiŕik ugaŕi izan be-loguz, geure Jaungoikoagan sifistu ta bere maitasuncan aldi oro, tinko be tinko. Iraun izan dogulako baño ezta izaŕ. Gaur Abeŕtzaen-ide ez ta gaŕ diardue gudaŕi kementsuen hotzak be Goiko Jaunagaŕako maite-rafetan sututa ez dagozsnik ezin ukatu. Iñoiz emen arimak oben eta utsez-tez orbandu be-labez, lastef yoatzue e-kas-tufira. Ikurtonetara zenbat eta saŕago uferatzea obe baño ez; ofela egin ba dagigu. ge-ŕaskar eta indar berezir ordutzen galtu Jaunak eta. Batez be Pasko aldian uferatu beaŕ gara eskas-tufi ofetara. Gure gaŕte sifistedunok mendian bertan bete dabe Eleiza Ama deunak dapoi eraŕi dauskun bearkun au.

IGOTZ

Elofio Kanpantzaŕ.

Euzkeldun irakurle batza

("EGUNA" IZPAŕINGIARI EUSTEKO

Gran Vía, 41'gko. 3'gn. bizitzan

ARPIDE-TXARTELA

... ...